

Marta Szewczyk: Problematika překladu pohádek Miloše Macourka do polštiny

**Ústav bohemistických studií FF UK
Praha 2014**

Oponentský posudek diplomové práce

Předkládaná diplomová práce na základě analýzy dvou verzí překladů čtyř pohádek Miloše Macourka má za cíl poukázat na problémová či problematická místa překladu, se kterými se překladatelé do polštiny vypořádali různým způsobem. Součástí práce je též velmi zdařilý autorský překlad. V práci se překlady hodnotí zejména z hlediska jejich adekvátnosti a komunikační funkce.

Diplomová práce je rozdělena do 8 kapitol, z nichž prvních šest tvoří teoretický rámec, zatímco poslední dvě přinášejí autorčinu analýzu zkoumaných jevů.

V 1. kapitole se dočteme o Macourkovi a jeho tvorbě, 2. se věnuje ekvivalentnímu překladu, 3. adekvátnímu překladu, 4. komunikačnímu efektu cílového a výchozího textu, 5. otázce záměření uměleckého překladu na čtenáře, 6. pohádkám a jejím čtenářům, 7. Macourkovým pohádkám a konečně poslední dvě kapitoly – 8. a 9. – analýze problematických jevů překladu a míře vystižení jazykového stylu autora předlohy.

Předložená diplomová práce jako celek působí velmi dobře: je čtivá, logická a přesvědčivá. Po jazykové stránce je rovněž na velmi dobré úrovni, i když jsou místy v ní patrné stopy jisté jazykové či stylistické neobratnosti, obzvláště tam, kde autorka vychází z polských pramenů, anebo sama vyvozuje závěry (27 – přizpůsobení na dětskou schopnost číst; 29 – způsobit zájem, zvětšit zájem; začínají se silně soustředit; 30 – o něco se liší; od bratrů Grimmových; 31 – seznámení se se specifikou; 47 – plní funkci pro konstrukci příběhu; nepominutelný aspekt, 48 – budíkova hlava, 49 – vyžaduje si nového zpracování).

Práce jako celek se však vyznačuje dobře promyšlenou strukturou a celkem dobře vyváženým poměrem mezi jednotlivými teoretickými úseky, méně však mezi oběma hlavními částmi: teoretickou a praktickou. Praktické části by jistě prospěl větší počet příkladů, obzvláště frazeologických, který by též umožnil dalekosáhlejší a přesnější závěry. Autorka se

předem zaměřila na příklady, které bezesporu ilustrují hlavní teoretická východiska, avšak zároveň předem vymezují (či spíše omezují) badatelský prostor.

Domnívám se dále, že by působilo lépe, kdyby autorka některé z kratších kapitol spojila do rozsáhlejších celků (obzvláště 2. a 3. kapitole). V 2. kapitole chybí zmínka o tvůrčích termínu „funkční hledisko“ a „teorie o substituci“ – V. Mathesiovi a Z. Klemensiewiczzi –, do jejichž pojetí se jistě vejde i později uvažována adekvátnost překladu. Funkční ekvivalence s adekvátností těsně souvisí. Jsou-li funkční ekvivalenty použity s mírou a trefně, docílí se tím s největší pravděpodobností i adekvátního překladu díla jako celku, tj. jeho obsahu, formy a stylu, neboť překladatelé, kteří pracují s funkčním ekvivalentem, nejspíš též mají jasnou představu o celkovém vyznění díla.

Autorka v práci nepoužívá vždy jednotnou terminologii, většinou používá neadekvátní termín frazeologismus (jen na jednom místě frazém), dále u přirovnání mluví o subjektu přirovnání či přirovnávaném subjektu tam, kde je na místě termín comparatum.

Proč v autorském překladu autorka použila grafických znamének pro vyznačení přímé řeči? U Macourka nejde o klasickou nevlastní přímou řeč (ta se většinou uvozuje dvojtečkou, chybí pak uvozovky), ale ničím nepřerušovaný proud řeči navozující atmosféru mluvenosti a přímého kontaktu, pro autora typický stylistický prostředek. Uvozovky v polském překladu, ačkoli se nevlastní přímá řeč v polštině často nevyskytuje, působí rušivě.

Do příloh autorka omylem dvakrát zařadila ukázkou stejného překladu (s. VIII a XVIII).

Celkově autorka dobře zvládla studovanou problematiku, s citem a mírou cituje cizí prameny. Odkazy na prostudovaná teoretická díla, prostupující celou teoretickou část práce, jsou uváděny sice výběrově, avšak se znalostí tématu. V navazující praktické části, která je sice materiálově poněkud omezena, jsou tyto poznatky dále rozvíjeny a ilustrativně aplikovány na jednotlivých konkrétních příkladech.

Sturčnost sdělení a věcnost jsou bezesporu předností této práce. Každá kapitola, v těsném sepjetí s předchozí, projednává cíl práce a osvětluje ho z různých úhlů pohledu a metodologických přístupů.

Tato práce splňuje všechny požadavky na diplomové práce kladené, navrhuji ji k obhajobě a hodnotím známkou **výborně až velmi dobře**.